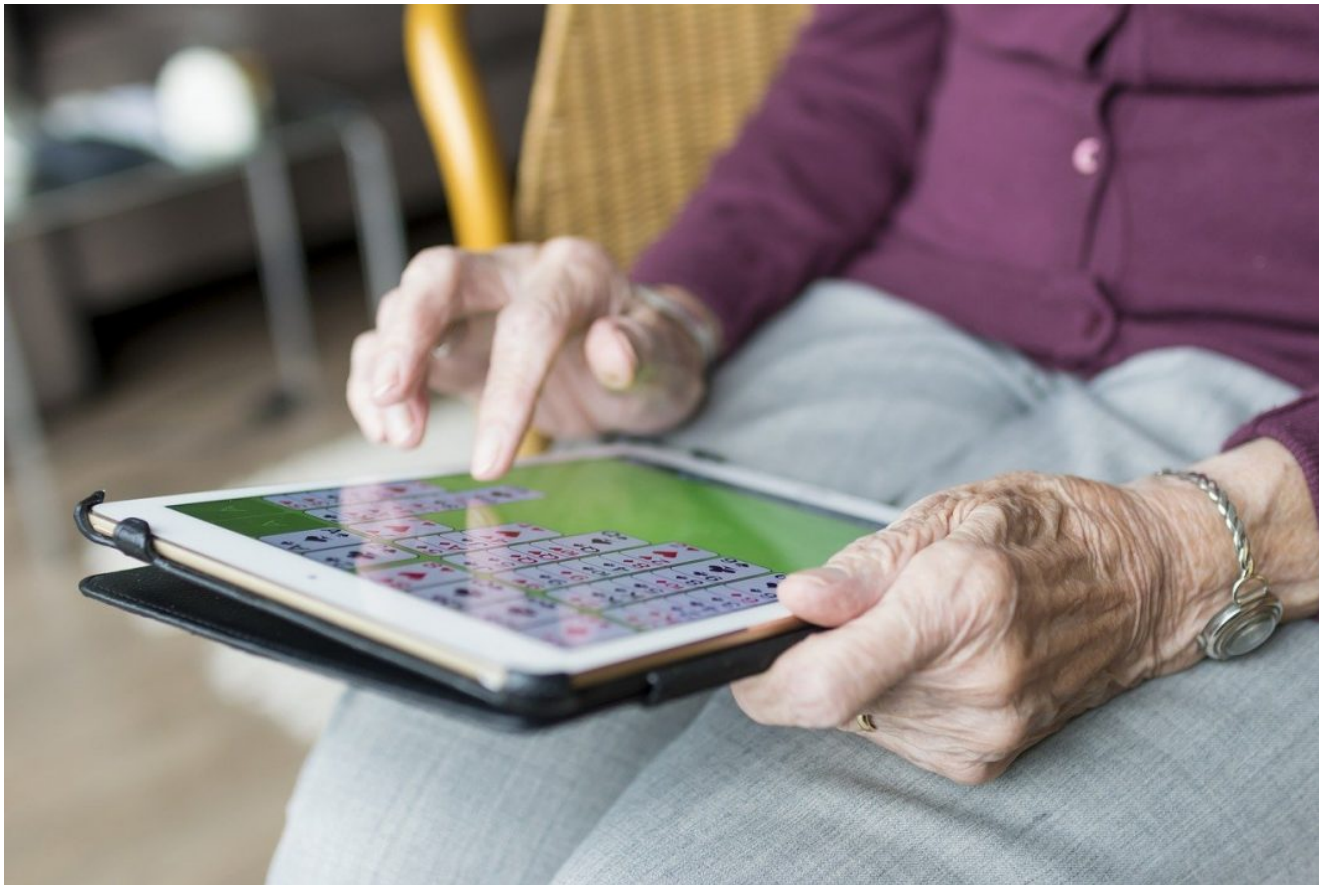

Starije osobe najranjivija su skupina u digitalnom svijetu

U svijetu sve više starijih osoba koristi programe ili inicijative koje će im pomoći u snalaženju s tehnološkim inovacijama dok u Hrvatskoj nedostaje edukacije iz zdravstvene pismenosti

Autor **Margarita Weisz** - 14/12/2021

Gotovo 30 posto ljudi u Europskoj uniji ima slabo razvijene digitalne vještine, a deset posto ih se nikada nije koristilo internetom. Možemo reći da se to odnosi na slabije obrazovane, starije ljude u ruralnim područjima, ali postotak ukazuje na to da postoji puno ljudi koji osjećaju otpor prema novim tehnologijama. Ipak, teško je zamisliti današnji svijet bez svih benefita razvoja digitalizacije, pogotovo kada je u pitanju ljudsko zdravlje.

– Digitalizacija i razvoj tehnologije ključan su faktor. Digitalizacijom, elektroničkom uporabom baze podataka, strukturiranim podacima, želimo imati jednu platformu iz koje ćemo analitičkim procesima dobivati ono što je najbolje za naše bolesnike, i za onoga iz ruralne sredine, i onoga koji živi u nekom većem europskom centru. Digitalizacija je važna i kod davanja terapije, novih lijekova, a za naš sustav zdravstva je ona ključna ako su u to uključene sve institucije. Ovo je za sada fragmentirani put bolesnika kroz sustav, a upravo zahvaljujući digitalizaciji taj put može biti jednostavan i uniforman – smatra Vera Katalinić Janković, pomoćnica ministra zdravstva.

Ubrzanim razvojem tehnologije sve više do izražaja dolazi potreba za razvojem digitalnih vještina. I dok se mladi ljudi uglavnom dobro snalaze u tom području, stariji se u mnogo slučajeva muče ili ignoriraju nove stvari. Ipak, to ne smanjuje potrebu za pristupom informacijama.

– Dio pacijenata se jako dobro snalazi u tom digitalnom svijetu, ali ono na što mi uvijek skrećemo pogled to su oni, digitalno gledajući, najranjiviji, koji nemaju niti tehničke uvijete, niti obrazovanje, niti znanja da uopće mogu razumjeti, a pogotovo koristiti se tim digitalnim svijetom – ističe psihologinja Ljiljana Vukota, voditeljica Centra za psihološku pomoć Udruge SVE za NJU.

I dok u svijetu sve više starijih osoba koristi programe ili inicijative koje će im pomoći u snalaženju s tehnološkim inovacijama, u Hrvatskoj svakako nedostaje edukacije iz zdravstvene pismenosti.

– Covid nas je natjerao da se jako digitaliziramo. Pojedini resori su bili relativno uspješni u tome. Međutim, ako ne možete držati edukacije u svrhu zdravstvene pismenosti uživo, nego to radite online preko neke digitalne platforme, vi nužno gubite jedan dio pacijenata i nemate više mogućnosti graditi tu zdravstvenu pismenost. Kako onda doprijeti do njih? – pita se Vukota.

Vrlo teško. Oni kojima je zdravstvena pismenost najpotrebnija u tome su najlošiji. Mnoge starije osobe ne mogu funkcionirati u određenim segmentima digitalnog života bez pomoći drugih osoba.

– Imam 87 godina i sve što je vezano uz bilo koji oblik novih stvari i upotrebu moderne tehnologije, poput naručivanja na preglede putem emaila, podizanje lijekova putem e-recepta i općenito korištenje e-građanina, ne znam sama. Ništa od toga ne bih mogla obaviti da me moj sin nije uputio i puno puta umjesto mene napravio – objašnjava nam umirovljenica Božica Roščić.

Nemaju svi podršku i pomoć obitelji, mnogi su prepušteni sami sebi. Upravo je zato edukacija, ali i pomoć i razumijevanje prema starijima najvažnije jer često se starije osobe osjećaju kao da ih je vrijeme pregazilo.

Međutim, možemo im omogućiti neovisnost kako se ne bi osjećale kao građani drugog reda. Puno se govori o cjeloživotnom učenju i ono je u ovom slučaju vrlo važno.

U tom procesu prilagodbe starijih osoba na nove stvari trebali bi sudjelovati svi – udruge pacijenata, građanske udruge, zagovaračke udruge, kao i udruge zdravstvenih radnika, jer što su pacijenti zdravstveno pismeniji skloniji su bolje primijeniti postojeće tehnologije i bolje se brinuti o svom zdravlju.

Također, ljudima tehnološka rješenja trebaju biti dostupna jer ako je nešto dobro to će se koristiti, a oni koji imaju digitalna rješenja moraju biti svjesni da ona trebaju biti jednostavna za korištenje, ne natrpana, te davati konkretnu korist onima koji ih upotrebljavaju.

Puno faktora utječe na to hoće li se osobe treće životne dobi aktivno uključiti u društvo. Često postoji otpor prema nepoznatim tehnologijama pa će odluka o stjecanju novih znanja i vještina najviše ovisiti o njima samima. Informirati se i uključiti u edukacije te biti otvoren prema novim tehnologijama put je prema samostalnosti, boljoj kvaliteti života te većoj brizi o vlastitom zdravlju.

– Mi moramo ići prema naprijed i usmjeravati se prema budućnosti. Za očekivati je, da ovaj dio ranjivih skupina o kojima govorim, za petnaestak godina više neće biti na ovome svijetu, a svi oni koji će u to vrijeme biti u mojim godinama sigurno će biti digitalizirani. Trebamo kroz edukacije, projekte i konkretnu pomoć bližnjima napraviti sve što je u našoj moći da se starije osobe osjećaju sigurnije pri korištenju tehnologije, ali ne možemo i ne trebamo zaustaviti taj prosperitet i digitalizaciju jer to je neosporno naša budućnost – zaključuje Vukota.

** članak napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama*

Margarita Weisz